

✓ 26 OCT. 2011

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 24.10.2011
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./1788**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.379

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Βαϊτση Αποστολάτο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 22144/1.9.2011 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 22144/1.9.2011 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Βαϊτση Αποστολάτου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία που διαθέτουμε, το Σεπτέμβριο του 1802, ο λόρδος Έλγιν έδωσε την εντολή να φορτωθεί μέρος από τα γλυπτά που είχε αποσπάσει από τα μνημεία της Ακρόπολης, συνολικά 17 κιβώτια, στο δικάταρτο μπρίκι με την ονομασία «MENTΩΡ» που βρισκόταν στο λιμάνι του Πειραιά, προκειμένου να μεταφερθούν στη Αγγλία. Λόγω κακοκαιρίας ωστόσο, το πλοίο ναυάγησε στα νοτιοανατολικά των Κυθήρων, κοντά στον Αβλέμονα. Άμεσα ο Έλγιν οργάνωσε επιχείρηση για την ανέλκυση του πολύτιμου φορτίου από το ναυαγισμένο σκάφος κατά την οποία μάλιστα επιστράτευσε Καλύμνιους σφουγγαράδες. Στη συνέχεια τα γλυπτά φορτώθηκαν σε άλλο πλοίο και από εκεί ταξίδεψαν στην Αγγλία.

Η έρευνα στο ιστορικό ναυάγιο «MENTΩΡ», που διεξήχθη στο διάστημα από 6 έως 15 Ιουλίου 2011, είναι επιστημονική έρευνα της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, της καθύλην αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Η έρευνα συμπεριλαμβανόταν στο εγκεκριμένο από το ΥΠΠΟΤ ετήσιο πρόγραμμα δράσης της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων. Λόγω της ιδιαίτερης οικονομικής συγκυρίας, η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων φρόντισε να εξασφαλίσει χρηματοδότηση της έρευνας από το Αυστραλιανό Ίδρυμα «Kytherian Research Group», που έχει ιδρυθεί από ευαισθητοποιημένους Έλληνες της Αυστραλίας καταγόμενους από τα Κύθηρα. Την έρευνα διενήργησαν κατεξοχήν αρχαιολόγοι και καταδυόμενο προσωπικό της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, υπό την διεύθυνση του αρχαιολόγου της ΕΕΑ δρ Δ. Κουρκουμέλη.

Τα ευρήματα της έρευνας, όπως και κάθε άλλης υποβρύχιας αρχαιολογικής έρευνας, που διεξάγεται στον ελληνικό χώρο, εμπίπτουν στις διατάξεις του Ν. 3028/2002 και ευρίσκονται αποκλειστικά στη φροντίδα της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, δηλαδή έχουν μεταφερθεί στα εργαστήριά της, όπου φυλάσσονται, αφού πρώτα καταγράφηκαν, και επίκειται η συντήρησή τους. Το ίδιο ισχύει και για τα ευρήματα των παλαιότερων ερευνών που έχουν διεξαχθεί στο ίδιο ναυάγιο: το 1980 πραγματοποιήθηκε έρευνα από το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών, ενώ το 2009 πραγματοποιήθηκε έρευνα από την Εφορεία

✓

Εναλίων Αρχαιοτήτων στο πλαίσιο των εγκαινίων του νέου Μουσείου Ακρόπολης για τον τυχόν εντοπισμό μαρμάρινων γλυπτών, που μετέφερε το πλοίο. Δυστυχώς, στα ευρήματα των ερευνών αυτών δεν συμπεριλαμβάνονται τμήματα των γλυπτών του Παρθενώνα. Χωρίς ποτέ να μπορεί να αποκλειστεί ένα απρόσμενο εύρημα στο μέλλον, οι ερευνητές δεν έχουν διακρίνει ενδείξεις ότι διασώζονται έστω κάποια θραύσματα από τα γλυπτά του Παρθενώνα μεταξύ των υπολειμμάτων του ναυαγίου του πλοίου «MENTΩΡ» και η μεγάλη ιστορική αξία του ναυαγίου σχετίζεται κυρίως με τις μαρτυρίες για την ναυσιπλοΐα των αρχών του 19^{ου} αιώνα, αλλά και ως ένα ιστορικό στιγμιότυπο που εικονογραφεί την πολυτάραχη ιστορία των γλυπτών του Παρθενώνα.

Όλα τα παραπάνω είναι σαφή στο Δελτίο Τύπου που εξέδωσε το Υπουργείο Πολιτισμού στις 8/8/2011, το οποίο κατατίθεται. Συνεπώς, η έρευνα αυτή έχει αποκλειστικά επιστημονικούς σκοπούς, διενεργείται από τον μοναδικό αρμόδιο κρατικό φορέα για την προστασία της Ενάλιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της χώρας μας, την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, και αποτελεί σημαντικό γεγονός στην ενίσχυση της προβολής του Πολιτισμού μας και πέραν των συνόρων μας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ

Συνημμένα: Το από 8.8.2011 Δελτίο Τύπου του ΥΠ.ΠΟ.Τ

Εσωτερική Διανομή:

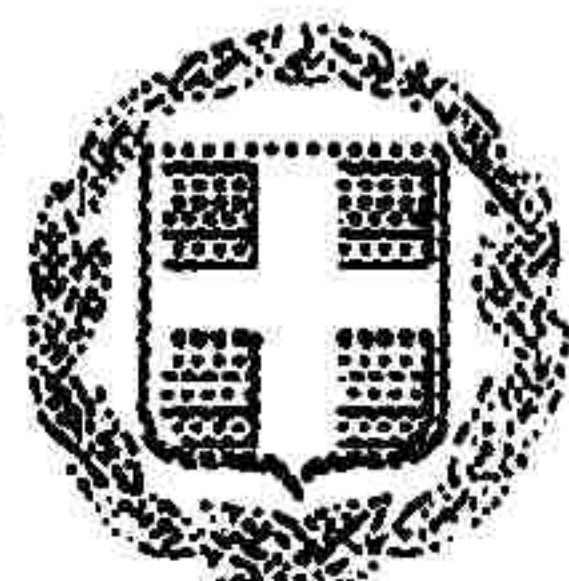
- 1.Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
- 2.Γραφείο Γενικής Γραμματέως Υπουργείου Πολιτισμού & Τουρισμού
- 3.ΔΙΠΚΑ
- 4.Α' ΕΠΚΑ
- 5.Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων
- 6.Μουσείο Ακρόπολης

ΧΑΡΤΙΝΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο.....

Αθήνα..... 25/10/11

Αθήνα, 8 Αυγούστου 2011

**ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΣΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΜΕΝΤΩΡ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ**

Στο διάστημα από 6 έως 15 Ιουλίου διενεργήθηκε από κλιμάκιο της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων, υπό τη διεύθυνση του καταδυόμενου αρχαιολόγου Δρ. Δημ. Κουρκουμέλη, υποβρύχια αρχαιολογική έρευνα στο ιστορικό ναυάγιο «ΜΕΝΤΩΡ» στα νοτιοανατολικά Κύθηρα κοντά στον Αυλέμονα. Την έρευνα χρηματοδότησε και συνέδραμε το Αυστραλιανό Ίδρυμα «Kytherian Research Group».

Το πλοίο, που ως γνωστό μετέφερε τα γλυπτά του Παρθενώνα στην Αγγλία, μέσω Μάλτας βυθίσθηκε στην είσοδο του λιμένα του Αυλέμονα στα νοτιοδυτικά Κύθηρα, το Σεπτέμβριο του 1802.

Παλαιότερα είχαν γίνει έρευνες στο συγκεκριμένο πλοίο τόσο από τον Πλοίαρχο Κουστώ (1975), το Ινστιτούτο Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών (1980) αλλά και την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων (2009) και σε καμία από αυτές αλλά ούτε και στη φετινή εντοπίσθηκαν θραύσματα μαρμάρων ή γλυπτών.

Η φετινή έρευνα επικεντρώθηκε στη περιοχή της πρύμνης του, όπου το 2009, είχαν εντοπισθεί ανάμεσα σε λίθους προφανώς του έρματος του πλοίου, διάφορα ευρήματα, όπως απολιθώματα ιχθύων σε σχιστολιθικές πλάκες, που από τότε είχε θεωρηθεί ότι μπορούν να προέρχονται από το φορτίο. Ακόμα καθαρίσθηκε ένα μέρος του κελύφους του πλοίου, το οποίο είχε εντοπιστεί ήδη από την έρευνα του 1980, και όπως διαπιστώθηκε σώζεται σε αρκετά καλή κατάσταση.

Από την περιοχή που ερευνήθηκε, ανελκύσθηκαν αρκετά αντικείμενα, από αυτά που χρησιμοποιούσε το 10/μελές πλήρωμα, όπως σκεύη διαφόρων τύπων, γυάλινα, πήλινα ή πορσελάνινα, φιάλες, διακοσμητικά στοιχεία, που βρίσκονταν προφανώς στο χώρο ενδιαίτησης των αξιωματικών, νομίσματα της συγκεκριμένης περιόδου, αλλά και οπλισμός όπως δύο πιστόλες, η διακόσμηση του κοντακίου ενός ντουφεκιού, βόλια τριών διαφορετικών διαμετρημάτων, λίθινα τσακμάκια για τα όπλα, μία οβίδα μικρού

κανονιού, καθώς επίσης και όργανα ναυσιπλοΐας, μία μικρή πυξίδα χειρός με χρυσή αλυσίδα και η πυξίδα του πλοίου.

Σημαντικό γεγονός αποτελεί η εύρεση τουλάχιστον δύο αρχαίων αργυρών νομισμάτων και ενός χάλκινου, ανάμεσα στις πέτρες του έρματος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θεωρούνται ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ενθαρρυντικά, τόσο γιατί το εν λόγω ναυάγιο συνδέεται με μία ιδιαίτερα δυσάρεστη στιγμή της συνεχιζόμενης περιπέτειας των γλυπτών του Παρθενώνα, όσο και για το γεγονός ότι τα ευρήματα, που ανασύρθηκαν από το ναυάγιο, αποτελούν ενδείξεις της διαβίωσης των πληρωμάτων των εμπορικών πλοίων σε μία ταραγμένη ιστορική περίοδο της Ανατολικής Μεσογείου.

Η συνέχιση των ερευνών, ίσως αποδώσουν νέα στοιχεία για το ίδιο το πλοίο και για την περιπέτεια των γλυπτών του Παρθενώνα.

Υπότιτλοι φωτογραφιών

Φωτ. 1: Το τμήμα από το κέλυφος του πλοίου που αποκαλύφθηκε μετά την υποβρύχια ανασκαφή.

Φωτ. 2: Περισυλλογή ευρημάτων από το χώρο της πρύμνης του πλοίου.

Φωτ. 3: Πιστόλα με συσσωματωμένα θραύσματα φιαλών.